inveniant, vel luſtrationes Paganorum faciant; quinque annis pœnitentiam agant. §. 3. Mulieribus quoque [l] Chriſtianis non liceat in ſuis lanificiis vanitatem obſervare: ſed Deum invocent adjutorem, qui eis [m] ſapientiam texendi donavit.

[l] Ibid. c. 75. Burch. l. 10. c. 19. Ivo, p. 8. c. 330 & p. 11. c. 46.
[m] Job. 38. apud LXX.

IV. *Item* ex Concilio Laodicensi, c. 36 [n]. [c. an. 320. *in Phrygia Pacatiana.*]

[n] Et in Agathenſi, c. 68.

Sacris officiis dediti, Magi vel Incantatores non fiant.

NOn oportet [o] ſacris Officiis deditos, vel Clericos, Magos, aut Incantatores exiſtere, aut facere phylacteria, quæ animarum ſuarum vincula comprobantur. Eos autem α, qui talibus rebus utuntur, projici ab Eccleſia juſſimus.

[o] Rabanus in Pœn. c. 23. Ivo, p. 11. c. 3. Pann. l. 8. c. 63.

¶ Corr. Rom. *Eos autem.*] Quæ accedunt in hoc Capite, ſunt ex verſione Dionyſii. Quæ autem ſequuntur, ſunt ex priſca verſione, quæ eſt in Collectione Iſidori.

V. *Item* ex Concilio Toletano IV. c. 28. [an. 633. *in Hiſpania.*]

Honore privetur Epiſcopus, vel Presbyter, qui Magos, vel Aruſpices conſulit.

SI quis Epiſcopus [p], aut Presbyter, ſive Diaconus, vel quilibet ex ordine Clericorum, Magos, aut Aruſpices, aut Incantatores, aut Ariolos, aut certè Augures, vel Sortilegos, vel qui profitentur Artem magicam α, aut aliquos eorum ſimilia exercentes conſuluiſſe fuerit deprehenſus; ab honore Dignitatis ſuæ ſuſpenſus β, Monaſterii curam γ ſuſcipiat, ibique pœnitentiæ perpetuæ deditus, ſcelus admiſſum ſacrilegii ſolvat.

[p] Raban. ibid. Polyc. l. 6. tit. 12. Burch. l. 10. c. 48. Ivo, p. 11. c. 5. & 73. Pann. l. 3. c. 169. & l. 8. c. 64.

¶ Corr. Rom. α *Magicam.*] In antiquioribus Conciliorum editionibus, duobus codicibus Vaticanis, & Lucenſi Regio, & Polycarpo legitur, *artem aliquam.*

β *Suſpenſus.*] In omnibus Conciliorum editionibus, & manuſcriptis exemplaribus, quæ collata ſunt, & Polycarpo eſt, *depoſitus.* Sed ob Gloſſam non eſt mutatum.

γ *Curam.*] Sic in vetuſtioribus Conciliorum editionibus, & duobus Vaticanis codicibus: ſed in recentioribus Colonienſibus eſt, *cenſuram:* in codice autem Regio, *pœnam.*

VI. *Item* ex Concilio Agathensi, c. 42 [q]. [an. 506. *in Gallia.*]

[q] Et Venet. c. 16.

De his, qui Auguriis, & Divinationibus ſtudent.

ALiquanti Clerici [r], ſive Laici ſtudent Auguriis, & ſub nomine fictæ Religionis per eas, quas Sanctorum ſortes vocant, Divinationis ſcientiam profitentur: aut quarumcumque Scripturarum inſpectione futura promittunt. Hæc [ſ] quicumque Clericus, aut Laicus detectus fuerit, vel conſulere, vel docere; ab Eccleſia habeatur extraneus.

[r] Raban. ibid. Burch. l. 10. c. 27. Ivo, p. 11. c. 4. Pann. l. 8. c. 69.
[ſ] Ad hoc.

VII. *Item* Leo IV. Epiſcopis Britanniæ, c. 4. [c. an. 850. *Româ in Angliam.*]

Sors nihil aliud, quàm divinatio & maleficium eſſe decernitur.

SOrtes [t], quibus cuncta vos in veſtris diſcriminatis judiciis [5], (quod Patres damnaverunt) nihil aliud, quàm divinationes, & maleficia eſſe decernimus. Quamobrem volumus illas omnino damnari, & inter Chriſtianos ultrà nolumus nominari; & ne exerceantur [u] [6] ſub anathematis interdicto prohibemus.

[t] Ivo, p. 11. c. 8. Pann. l. 8. c. 70.
[u] al. ut abſcindantur.

¶ Corr. Rom.] In Epiſtola Leonis quarti (cujus pars extat in vetuſto codice) c. 4. hæc leguntur: *De expetentia autem divinationum, vel maleficiorum ſcriptum quidem in ſacris habemus Canonibus, ut ipſa ponamus, ita: Qui divinationes, &c.* ſup. eâd. ex Concilio Ancyrano. *Unde ad illorum ſimilitudinem ſortes, quibus vos cuncta in veſtris diſcriminatis judiciis, nil aliud, quàm quod illi Patres damnarunt, divinationes, & maleficium eſſe decernimus, &c.*

¶ Pith. [5] *Judiciis &c.*] V. C. *provinciis, nihil aliud quam quod Patres damnaverunt, divinationes &c.*

[6] *Ne exerceantur.*] V. C. *ut abſcindantur.* Vide S. Auguſtin. *lib.* 1. *de doctr. Chriſt. & in Epiſt. ad Honorat. & Homil.* 2. *in Pſal.* 30. S. Thomam 2. 2. *q.* 95. *art.* 8.

VIII. *Item* Gregorius I. Hadriano Notario, *lib.* 9. *Epiſt.* 47. [an. 601. *Romæ.*]

Incantatores, & Sortilegos velut Chriſti inimicos inſequi oportet.

PErvenit ad nos [x], quòd quoſdam Incantatores, atque Sortilegos fueris inſecutus: & omnino nobis ſolicitudinem, zelúmque tuum gratum fuiſſe cognoſcas. *& infrà.* Et ideò ſtudii tui ſit ſolicitè quærere, & quoſcumque hujuſmodi Chriſti inimicos inveneris, diſtricta ultione corrigere.

[x] Polyc. ibid. Burch. l. 10. c. 4. Ivo, p. 11. c. 33.

IX. *Item* ex Concilio Aurelianensi I. c. 32. [an. 511. *in Gallia.*]

Excommunicetur Clericus, Monachus, Laicus divinationes, vel auguria, vel ſortes ſecutus.

SI quis Clericus [y], Monachus, vel Secularis divinationem, vel auguria crediderit obſervanda, vel ſortes, quas mentiuntur eſſe Sanctorum, quibuſcumque putaverint intimandas; cum his, qui eis crediderint, ab Eccleſiæ communione pellantur.

[y] Concord. Conc. Antiſiod. c. 4.

X. *Item* Gregorius *lib.* 7. *Epiſt.* 66. ad Januarium Epiſcopum. [an. 599. *Româ in Sardiniam.*]

Contra Sortilegos, Idolorum cultores cuſtodia Paſtoralis invigilet.

COntra Idolorum [z] cultores, vel Aruſpices, atque Sortilegos [a], Fraternitatem veſtram vehementiùs Paſtorali hortamur invigilare cuſtodiâ, atque publicè in populo contra hujus rei viros ſermonem facere, eóſque à tanti labe ſacrilegii, & Divini intentione judicii, & præſentis vitæ periculo adhortatione ſuaſoria revocare. Quos tamen, ſi emendare ſe à talibus, atque corrigere nolle repereris, ferventi comprehendere zelo te volumus; & ſi quidem ſervi ſunt, verberibus, cruciatibúſque, quibus ad emendationem pervenire valeant, caſtigare: ſi verò ſunt liberi, incluſione digna diſtrictáque ſunt in pœnitentiam redigendi, ut qui ſalubria, & à mortis periculo revocantia audire verba contemnunt, cruciatus ſaltem eos corporis ad deſideratam mentis valeat reducere ſanitatem.

[z] Burch. l. 10. c. 13. Ivo, p. 11. c. 32. & 95.
[a] al. Aruſpicum & Sortilegorum.

¶ Corr. Rom.] Caput hoc locupletatum eſt ex Epiſtola Gregorii cum vetuſtis exemplaribus collata.

XI. *Item* ex Concilio Carthaginensi IV. c. 89. [an. 398. *in Africa.*]

Ab Eccleſia ſeparetur auguriis, & incantationibus deſerviens.

AUguriis [b], vel incantationibus ſervientem, ſimiliter & Judaicis ſuperſtitionibus, vel feriis inhærentem, à conventu Eccleſiæ ſeparandum [præcipimus.]

[b] Burch. l. 10. c. 7. Ivo, p. 11. c. 35. Pann. l. 8. c. 72.

XII. *Item* ex Concilio Anquirensi α, *cap.* 1. [fortè an. 314. *in Galatia.*]

Sortilegam, & magicam artem Epiſcopi omnibus modis [c] *eliminare ſtudeant.*

[c] al. viribus.

EPiſcopi [d], eorúmque Miniſtri omnibus modis elaborare ſtudeant, ut pernicioſam, & à Diabolo inventam Sortilegam, & Magicam [e] artem ex parochiis ſuis penitùs eradicent: & ſi aliquem virum, aut mulierem hujuſcemodi ſceleris ſectatorem invenerint; turpiter dehoneſtatum de parochiis ſuis ejiciant. Ait enim Apoſtolus [f]: *Hæreticum hominem poſt primam, & ſecundam correptionem devita: ſciens, quia ſubverſus eſt, qui hujuſmodi eſt.* Subverſi ſunt, & à Diabolo captivi tenentur, qui relicto Creatore ſuo, Diaboli ſuffragia quærunt: & ideò à tali peſte debet mundari ſancta Eccleſia. §. 1. Illud etiam [g] non eſt omittendum, quòd quædam ſceleratæ β mulieres retrò poſt Satanam converſæ, Dæmonum illuſionibus, & phantaſmatibus ſeductæ credunt & profitentur, ſe nocturnis horis cum Diana dea Paganorum, vel cum Herodiade, & innumera multitudine mulierum equitare ſuper quaſdam beſtias, & multarum terrarum ſpatia intempeſtæ noctis ſilentio pertranſire, ejúſque juſſionibus velut Dominæ obedire, & certis noctibus ad ejus ſervitium evocari. Sed utinam hæ ſolæ in perfidia ſua periiſſent, & non multos ſecum ad infidelitatis interitum pertraxiſſent. Nam innumera multitudo hac falſa opinione decepta, hæc vera eſſe credunt, & credendo à recta fide deviant, & errore Paganorum involvuntur, cùm aliquid Divinitatis, aut Numinis extra unum Deum arbitrantur. Quapropter Sacerdotes per Eccleſias ſibi commiſſas populo Dei omni inſtantia prædicare debent, ut noverint hæc omnino falſa eſſe, & non à Divino, ſed à maligno Spiritu talia phantaſmata mentibus fidelium [h] irrogari. §. 2. Siquidem ipſe Satanas [i], qui transfigurat [k] ſe in Angelum lucis, cùm mentem cujuſcumque mulierculæ ceperit, & hanc ſibi per infidelitatem ſubjugaverit; illicò transformat ſe in diverſarum ſpecies perſonarum, atque ſimilitudines: & mentem, quam captivam tenet, in ſomniis deludens, modò læta, modò triſtia, modò cognitas, modò incognitas perſonas oſtendens, per devia quæque deducit: & cùm ſolus ſpiritus hoc patitur, infidelis mens hoc non in animo, ſed in corpore evenire opinatur. Quis enim non in ſomniis, & nocturnis viſionibus extra ſe educitur, & multa videt dormiendo, quæ numquam viderat vigilando? Quis verò tam ſtultus, & hebes ſit, qui hæc omnia, quæ in ſolo ſpiritu fiunt, etiam in corpore accidere arbitretur? cùm Ezechiel Propheta [l] viſiones Domini in ſpiritu, non in corpore vidit: & Joannes Apoſtolus Apocalypſis ſacramentum in ſpiritu, non in corpore vidit, & audivit, ſicut ipſe dicit [m]: *Statim,* inquit, *fui in ſpiritu.* Et Paulus [n] non audet dicere ſe raptum in corpore. Omnibus itaque publicè annunciandum eſt, quòd qui talia, & his ſimilia credit, fidem perdit: & qui fidem rectam in Domino non habet, hic non eſt ejus, ſed illius, in quem credit, id eſt, Diaboli. Nam de Domino noſtro ſcriptum eſt [o]: *Omnia per ipſum facta ſunt, &c.* Quiſquis ergo aliquid credit poſſe fieri, aut aliquam Creaturam in melius, aut in deterius immutari, aut transformari in aliam ſpeciem, vel ſimilitudinem, niſi ab ipſo Creatore, qui omnia fecit, & per quem omnia facta ſunt; proculdubio infidelis eſt, & Pagano deterior.

[d] Burch. l. 10. c. 1. & l. 19. *credidiſti quòd multæ.* Ivo, p. 11. c. 30. Pann. l. 8. c. 75.
[e] al. maleficam.
[f] ad Tit. 3.
[g] De ſpiritu & anima, c. 28.
[h] al. infidelium.
[i] Aug. ibid.
[k] 2. Cor. 11.
[l] Ezech. 3.
[m] Apoc. 1. & 4.
[n] 2. Cor. 12.
[o] Joan. 1.

¶ Corr. Rom. α *Anquirenſi.*] Sic etiam in vetuſtis. Burchardus, & Ivo habent, *Ancyrenſi.* Verumtamen in Concilio Ancyrano Græco, aut Latino neque impreſſo, neque manuſcripto eſt inventum: licèt, qui tomos Conciliorum ediderunt, afferant haberi in quodam vetuſto codice 16. librorum partialium.

β *Sceleratæ.*] Ferè eadem habentur apud B. Auguſtinum in libro de Spiritu & Anima, c. 28. & in vita Damaſi Papæ primi, quæ extat Romæ in pervetuſto de vitis Sanctorum codice ſanctæ Mariæ Majoris: ubi poſtquam aliqua relata ſunt ex Synodo Romana, in qua Damaſus Macedonium, & Apollinarem damnavit; adjungitur, anathematizatos in ea Synodo eſſe, maleficiis ſuperſtitionibus, & incantationibus ſervientes. In quibus etiam mentio eſt harum mulierum, quæ putabant nocturno ſilentio cum Herodiade, & innumera multitudine mulierum ſuper beſtias equitare, & multa terrarum ſpatia pertranſire.

Gratian. 2. Pars. „ Nonnulli inveniuntur, qui interno livore permoti, in perniciem ſuorum inimicorum altaria ſacris veſtibus exuunt, aut veſte lugubri accingunt, vel confuſa luminariorum obſequia Eccleſiis Dei ſubtrahunt, vel Miſſam pro requie Defunctorum promulgatam, pro vivis celebrant hominibus. Quorum omnium maleficia nequiſſima condemnat dicens

XIII. Toletanum Concilium XIII. c. 7. [an. 683. *in Hiſpania.*]

Abjiciatur Sacerdos, qui hujuſcemodi maleficiis operam dederit.

QUicumque Sacerdotum, vel Miniſtrorum deinceps cauſâ cujuſlibet doloris, vel amaritudinis permotus, aut altare Divinum veſtibus ſacris exuere præſumpſerit, aut qualibet alia lugubri veſte accingere [p], ſeu etiam, ſi conſueta luminariorum ſacrorum obſequia de templo Dei ſubtraxerit, & extingui præceperit; ſi cum antea veræ pœnitudinis coram Metropolitano ſatisfactio non purgaverit; ignobilitati perpetuæ mancipatus juxta ſuperiorem ſententiam Domini, loci ſui dignitate ſe noverit, & honore privari: illis proculdubio perſonis ab hac ultionum ſententia ſeparatis, quæ aut contaminationem ſacrorum Ordinum, aut ſubverſionem ſanctæ fidei metuentes, aut hoſtilitatem vel obſidionem perferentes, ſeu etiam Divinorum judiciorum ſententiam metuentes, talia feciſſe contigerit: in quorum facto plus humilitas, quà Deus placatur, quàm interni livoris doloſitas declaratur. §. 1. Plerique etiam Sacerdotum fauciati inimicitiæ dolo Miſſam pro requie Defunctorum promulgatam fallaci voto pro vivis ſtudent celebrare hominibus, non ob aliud, niſi ut is, pro quo ipſum offertur ſacrificium, ipſius ſacroſancti libaminis interventu mortis incurrat periculum. Proinde noſtræ elegit unanimitatis Conventus, ut ſi quis deinceps talia perpetraſſe fuerit detectus, à proprii deponatur ordinis gradu, & tam ipſe Sacerdos, quàm etiam ille, qui eum ad talia peraganda incitaſſe perpenditur, exilii perpetui ergaſtulo relegentur [q].

[p] al. accingi. Prig.
[q] al. relegentur.

¶ Corr. Rom.] Principium hujus Capitis uſque ad verſ. *Plerique,* eſt ex XIII. Conc. Toletano, c. 7. Reliqua verò ſunt ex XVII. Toletano, c. 5. quorum Conciliorum duo exemplaria ſunt habita ex Hiſpania: & inde nonnulla hic emendata, & addita.

Gratian. 3. Pars. „ Ex præmiſſis auctoritatibus colligitur, quòd Arioli, Aruſpices, Incantatores, & Sortilegi, atque ceteri hujuſmodi ſectatores ab Eccleſia ſunt eliminandi, & niſi reſipuerint, perpetuo excommunicandi. §. 1. Sed quod in ultimo Anquirenſi [r] capitulo [s] ea, quæ ſunt per Incantatores, non in corpore, ſed in ſpiritu fieri dicuntur; videtur aſſerere, ita dicens

[r] al. Ancyrenſi.
[s] Sup. eâd. Epiſcopi.

XIV. Augustinus in Libro de Civit. Dei. [an. 426. *in Africa.*]

Quæ Magorum præſtigiis fiunt, non vera, ſed phantaſtica eſſe probantur.

NEc mirum [t] de Magorum præſtigiis, quorum in tantum prodiere maleficiorum artes, ut etiam Moyſi [u] ſimillimis ſignis reſiſterent, vertentes virgas in dracones, & aquas in ſanguinem. Fertur etiam [x] in Gentilium libris; quòd quædam Maga famoſiſſima Circe ſocios Ulyſſis mutaverit in beſtias. Legitur & de ſacrificio, quod Arcades Deo ſuo Lycæo immolabant, ex quo quicumque ſumerent, in beſtiarum formas convertebantur. Quæ omnia Magicis præſtigiis potius phantaſmata fiunt, quam rerum veritate complentur. Ut ergo ipſi errores ignorantibus manifeſti fiant; de eorum proprietate, atque inventoribus juxta traditionem Majorum primum dicere congruum arbitramur.

[t] Iſidorus. l. 8. Etymol. c. 9. Burch. l. 10. c. 42. ex dictis Auguſt. Ivo, p. 11. c. 67. Pann. l. 8. tit. 65.
[u] Exod. 7.
[x] Aug. 18. de Civit. Dei, c. 17.

§. 1. Magi ſunt, qui vulgò malefici ob facinorum magnitudinem nuncupantur. Hi permiſſu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minus confidentium in Deo, ac ſine ullo veneni hauſtu, violentiâ tantùm carminis interimunt. Unde Lucanus [y]: [Mens hauſti nulla ſanie polluta veneni, Incantata perit.] Dæmonibus enim accitis audent ventilare, ut quiſque ſuos perimant malis artibus inimicos. Hi etiam ſanguine utuntur, & victimis, & ſæpe contingunt Mortuorum corpora. §. 2. Necromantici ſunt, quorum præcantationibus videntur reſuſcitari Mortui, divinare, & ad interrogata reſpondere; νεκρὸς enim Græcè, mortuus; μαντεία, divinatio nuncupatur: ad quos ſuſcitandos cadaveri ſanguis adjicitur. Nam amare ſanguinem Dæmones dicuntur: ideoque quotieſcumque necromantia fit; cruor aquæ miſcetur, ut colore ſanguinis facilius provocentur. §. 3. Hydromantici ab aqua dicti. Eſt enim Hydromantia in aquæ inſpectatione umbras Dæmonum evocare, & imagineas ludificationes [z] eorum videre, ibique ab eis aliqua audire, ubi adhibito ſanguine etiam Inferos perhibentur ſuſcitare α. & *infrà.*

[y] Lib. 6.
[z] al. & imagines ludificationis: vel, & imagines & ludificationes.

§. 4. Ad hæc [a] β omnia ſupradicta pertinent ligaturæ execrabilium remediorum, quæ ars Medicorum condemnat, ſeu in præcantationibus, ſeu in characteribus, vel in quibuſque rebus ſuſpendendis, atque ligandis: in quibus omnibus ars Dæmonum eſt, ex quadam peſtifera ſocietate hominum, & Angelorum malorum exorta. Unde cuncta vitanda ſunt Chriſtiano, & omni penitùs execratione repudianda, atque damnanda. §. 5. Auguria autem avium Phryges primi invenerunt. §. 6. Præſtigium verò Mercurius primus dicitur inveniſſe. Dictum eſt autem præſtigium, quòd præſtringat aciem oculorum. §. 7. Haruſpicinæ artem primus Hetruſcis tradidiſſe dicitur [b] quidam Tages. Hic ex horis Haruſpicinam dictavit, & poſteà non apparuit. Nam dicitur fabuloſè, arante quodam ruſtico, ſubitò ex glebis exiliviſſe, & Haruſpicinam dictaſſe, quâ die & mortuus eſt. Quos libros Romani ex Hetruſca lingua in propriam mutaverunt. §. 8. His ergo portentis per Dæmonum fallaciam illuditur curioſitas humana, quando id impudenter appetunt ſcire, quod nulla ratione eis competit inveſtigare. Hæc poteſtas immundis Spiritibus ideò datur, ut per vaſa ſibi apta, hoc eſt, pravos homines, ſeducant illos, qui ſpernunt veritatem, & credunt mendacio, & juxta Pauli ſententiam [c], ſanam doctrinam non ſuſtinebunt, ſed ad ſua deſideria coacervabunt ſibi magiſtros prurientes auribus: & à veritate quidem auditum avertent; ad fabulas autem convertentur: onerati peccatis ducentur variis deſideriis, ſemper diſcentes, & numquam ad ſcientiam veritatis pervenientes. Quemadmodum autem [d] Jannes, & Mambres reſtiterunt Moyſi; ita & iſti reſiſtunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem: ſed ultrà non proficient: inſipientia enim eorum manifeſta erit omnibus, ſicut & illorum fuit.

[a] Sup. eâd. q. 2. illud. Burch. l. 10. c. 44. Ivo, p. 11. c. 69. Pann. l. 8. c. 67.
[b] Ovid. Metam. l. 15.
[c] 2. Tim. 4. & 3.
[d] Auguſt. 3. de Trinit. c. 7.

§. 9. Nec ideò γ quiſquam credere debet, quoslibet Magicis artibus aliquid facere poſſe ſine permiſſu Dei (qui omnia, quæ fiunt, aut juſto judicio facit, aut permiſſu ſuo ita fieri ſinit) quòd prædicti Magi leguntur [e] ſimilia feciſſe Moyſi: qui virgam ſuam projecit, & converſa eſt in draconem, projecerúntque ipſi ſingulas virgas ſuas, quæ verſæ ſunt in dracones: ſed devoravit virga Aaron virgas eorum. Non enim fuerunt creatores draconum, nec Magi, nec Angeli mali, quibus miniſtris illa operabantur. Inſunt δ enim [f] rebus corporeis per omnia elementa Mundi quædam occultæ ſeminariæ rationes, quibus cùm data fuerit opportunitas temporalis, atque cauſalis, prorumpunt in ſpecies debitas ſuis modis, & finibus: & ſic non dicuntur Angeli, qui iſta faciunt, animalium creatores, ſicut nec agricolæ ſegetum, vel arborum, vel quorumcumque in terra gignentium creatores dicendi ſunt, quamvis noverint præbere quaſdam viſibiles opportunitates, & cauſas, ut illa naſcantur. Quod autem iſti faciunt viſibiliter, hoc illi inviſibiliter. Deus verò ſolus unus eſt creator, qui cauſas ipſas, & rationes ſeminarias rebus inſeruit. §. 10. Præterea quidam [g] quærendum putant, quomodo Scriptura narret Pythoniſſam Samuëlem Prophetam ſuſcitaſſe ad colloquium Saül impiiſſimi Regis, ſi Pythonica divinatio errori Magicæ artis deputanda ſit. Quibus ita reſponderi poteſt, indignum omnino facinus eſſe, ſi ſecundùm verba hiſtoriæ commodetur [h] aſſenſus. Quomodo enim fieri poterat, ut arte Magica attraheretur vir & nativitate ſanctus, & vitæ operibus juſtus? aut ſi non attractus eſt, conſenſit? Quod utrumque de juſto credere adverſum eſt. Si enim invitus adductus eſt; nullum ſuffragium habet juſtitia: ſi autem voluntarius; amiſit meritum ſpiritale, quod poſitus in carne quæſierat: quod valdè abſurdum eſt: quia qui hinc juſtus recedit, permanet juſtus. Porrò autem hoc eſt præſtigium Satanæ, quo, ut plurimos fallat, etiam bonos in poteſtate ſe habere confingit. Quod Apoſtolus inter cetera oſtendit, dicens [i]: *Ipſe Satanas transfigurat ſe in Angelum lucis.* Ut enim errorem faceret, in quo glorificaretur [k], in habitu viri juſti, & nomine ſe ſubornavit; ut nihil proficere ſpem, quam prædicabant Dei cultores, mentiretur: quando hinc exeuntes juſtos finxit in ſua eſſe poteſtate. Sed hoc quoſdam fallit, quòd de morte Saül [l], & filii ejus non ſit mentitus: quaſi magnum ſit Diabolo ante occaſum, mortem corporis prævidere: cùm ſigna quædam ſoleant apparere morituris, quippe à quibus Dei protectio amota videtur; quantò magis Diabolo [m], quem Angelicâ poteſtate [n] ſublimem Prophetica oracula [o] fuiſſe teſtantur: de cujus magnitudine Apoſtolus ait [p]: *An ignoratis altitudinem Satanæ?* Quid mirum ergo, ſi imminentem propè mortem potuit prævidere; cùm hoc ſit, unde fallit, & ſe in Dei poteſtate vult adorari? Nam tanta hebetudine demens effectus eſt Saül, ut ad Pythoniſſam confugeret. Depravatus enim cauſâ peccati, ad hæc ſe contulit, quæ damnaverat. Sed ſi quis propter hiſtoriam, & ea, quæ verbis expreſſa ſunt, putet non prætermittenda, ne ratio hiſtoriæ inanis ſit, rectè faciet quidem: ſi tamen minimè iſtud ad veri rapiat rationem, ſed ad viſum, & intellectum Saül. Neque enim reprobus factus poterat bonum intellectum habere. Hiſtoricus enim mentem Saül, & habitum Samuëlis deſcripſit: ea quæ dicta & viſa ſunt, exprimens; prætermittens, ſi vera, an falſa ſint. Quid enim ait? *Audiens, in quo habitu eſſet excitatus: intellexit,* inquit [q], *hunc eſſe Samuëlem.* Quid intellexerit, retulit:

[e] Exod. 7.
[f] Auguſt. l. Quæſt. ſuper Exod. q. 21. & l. 2. ad Simplician. q. 3. & ad Dulcitium, q. 5.
[g] Auguſt. q. 27. ex utroque Teſtamento.
[h] al. commendetur.
[i] 2. Cor. 11.
[k] al. gloriaretur.
[l] 1. Reg. 28.
[m] al. Diabolus.
[n] al. majeſtate.
[o] Apoc. 2.
[p] 2. Cor. 2.
[q] 1. Reg. 28.